

REINT DYR – REIN SKROTT

En veiledning for produsent og klipper

Ved slakting skal dyra være tørre, reine og nyklipte

Området innenfor de røde linjene er kritisk for hygienisk slakting

Ved slakting skal dyra være:

- Tørre
- Reine
- Nyklipte

NYE KRAV

God slaktehygiene er avgjørende for å hindre at farlige bakterier overføres fra dyrets ull/ pels og tarm til slakteoverflaten. Et godt utgangspunkt her er avgjørende for å sikre mattryktheten i alle seinere ledd i produksjonen fram til forbruker.

En samlet kjøttbransje har nå utarbeidet en felles retningslinje for sikring av hygienisk råvarekvalitet ved slakting av storfe og sau. At dyra er reinest mulig ved levering til slakt er viktig for å kunne gjennomføre hygienisk slakting.

Ved slakting skal derfor sau og lam være:

- Tørre • Reine • Nyklipte

Fra sesongen 2006 ble det innført et hygienetrek på 120 kr for sau og lam som:

- Ikke lar seg klippe reine
- Ønskes slaktet med ulla på for å ta vare på verdien av skinn (pelssau og spesialavtaler)

Hygienetrekket skal stimulere til levering av reine dyr og dekke slakteriets ekstrakostnader. Kostnadene er knyttet til tilpasset slakteprosess og delt råvarestrøm. Skitne slaktedyr og slakt som har blitt forurenset på grunn av uhell i slakteprosessen, skal ikke brukes til produkter som kan bli spist uten effektiv varmebehandling.

Slakt som er for dårlig klipt på kritiske områder

Følgende områder skal være godt klipt ved slakt:

- Bryst/hals
- Innside av bein så langt det er ull
- Buk
- Rundt ende-tarm
- Rundt nakke
- Rundt roten av testiklene/juret

KLIPPING SOM GRUNNLAG FOR GOD SLAKTEHYGIENE

Klipping gjøres for å:

- Ta vare på ullverdien
- Legge til rette for god hygienisk slakting

Klippeprosessen er i utgangspunktet fokusert på ulla og ullverdien. For å legge til rette for hygienisk slakting er det andre krav som må oppfylles.

Det innebærer at følgende områder skal være godt klipt:

- Bryst/hals
- Frambein og innside av bakbein så langt det er ull
- Buk
- Rundt endetarm
- Rundt nakke
- Rundt roten av testiklene/juret

Det er god betaling for å klippe vekk dette før slakting

Nyklipt:

- Dyr klipt umiddelbart før slakting er det beste
- Klipping hjemme skal gjøres mindre enn tre dager før levering
- Bruk tid på å klippe reint tilskitna områder før levering

Etter slutföring må ulla være så lang at det er mulig å klippe de kritiske områdene, dvs. minst 1 cm

NYKLIPT

Dyr klipt umiddelbart før slakting er det beste utgangspunktet. De fleste slakterier ønsker derfor mest mulig klipping på anlegget og har økonomiske virkemidler som stimulerer til det.

De som likevel klipper hjemme før levering, må gjøre dette mindre enn tre dager før levering. Det er videre en forutsetning at dyra oppstalles tørt og reint og dermed forblir reine. Inntil opplesing på dyrebilen er dette produsentens ansvar og risiko.

Også ved klipping på anlegget, kan du som produsent gjøre mye for å legge til rette for hygienisk slakting, og dermed også begrense risikoen for hygienetrekk.

Dyr som er tilskitnet med møkk-kaker på hale, rundt endetarmsåpning, eller andre områder som er viktig for slaktehygiene, bør klippes rein for disse kakene hjemme, uten at det oppstår sår eller kuttskader. Dette er et arbeid som krever tid, nøyaktighet og tålmodighet. Vi oppfordrer derfor produsenter til å bruke tid på å klippe rein tilskitna områder på denne typen dyr. Det legger grunnlaget for bedre slaktehygiene og vil på de fleste dyr spare deg for hygienetrekket.

- Lam på slutt-fôring må få minst 1 cm lang ull før slakting
- Unngå løs avføring før levering
- Unngå at dyra går på vått og møkkete underlag

Fri tilgang på kraftfôr gir lett både diaré og ellers møkk-konsistens som gir dårlig hygiene i bingen

Dyr som har gått på våte, møkkete utearealer eller på våt talle vil få hygienetrekk

SLUTT FÔRING AV LETTE LAM

Lam som ikke er slaktemodne ved sanking må slutfôres utover høsten. Mange ønsker å klippe disse for å bedre tilveksten. For å sikre god slaktehygiene må disse kunne klippes på nytt i de områdene som er avgjørende for slaktehygiene. Forutsetningen for at dette skal være mulig, er at ulla har blitt minst 1 cm lang. Dyr som forventes slakta i løpet av første måneden skal derfor ikke klippes. Lam som skal fôres i mer enn en måned kan klippes. Det bør i tilfelle skje straks, slik at ulla igjen kan vokse ut. Det er produsentens ansvar og risiko at lamma har lang nok ull ved levering til at de kan nyklippes. Den korte ulla vil ikke ha noen verdi som ull.

LØS AVFØRING

Klipping av møkkete ull før slakting er et avbøtende tiltak når skaden har skjedd. Det viktigste er å forebygge.

Løs avføring er et dårlig utgangspunkt for hygienisk slakting. Dyr med diaré er vanskelige å klippe reine, blir raskt skitne igjen og kan også gjøre andre dyr skitne etter klipping. Dyr som har løs avføring bør derfor settes inn på tørt høy og begrensede mengder kraftfôr i noen dager før levering.

GOD OPPSTALLING

I tillegg til diaré er dårlig hygiene og underlag i fjøs og uteområde den store risikoen for møkkete dyr og hygienetrekk.

Både for dyrevelferd og hygiene er det all grunn til å sette fokus på god oppstalling:

- Spaltegolv og strekkmøll skal være åpent og fritt for fôrrester
- Talla skal være tørr og med nok strø
- Uteområdet må være tørt, ikke minst rundt rundballehekker som står ute. Dyr som går og ligger i gjørme vil få hygienetrekk
- Noe bruk av tørt stråfôr legger grunnlag for bedre hygiene
- Fri tilgang på kraftfôr gir lett både diaré og ellers en møkk-konsistens som gir dårlig hygiene i bingen. Følg opp med godt reinhold og tørt høy

FÔRING FØR LEVERING TIL SLAKT

Det er lurt å redusere fôringen inntil 12 timer før forventet slaktetidspunkt. Dette vil bidra til at en ved slakting unngår dyr med sprengfull vom og tarm. Gi gjerne mye vann.

OPPSUMMERING:

Ved slakting skal dyra være:

- Tørre
- Reine
- Nyklippte

Kritiske områder for hygiensisk slakting:

- Bryst/hals
- Frambein og innside av bakbein så langt det er ull
- Buk
- Rundt endetarm
- Rundt nakke
- Rundt roten av testiklene/juret

Dersom dyra klippes hjemme før slakting, må dette gjøres **mindre enn tre dager** før levering

Lam som klippes og sluttføres må få minst **1 cm ull** igjen før slakting

Ved spørsmål om klipping og rengjøring av sau kontakt ditt slakteri.